

egyrészt a Kerscheneister-féle munkaiskola helyes gondolatának eltorzulására, másrészt pedig részletes bírálatát adja a szellemtudományi „megértés“-nek mint nevelő eljárásnak. Ahhoz, hogy az iskola az új idők követelte népében élő ember nevelésére alkalmas legyen, Pestalozzihoz kell visszatérnünk. Az eleven valóságból kell megtalálnia ifjúságunknak a maga feladatát. Mivel pedig a család ma már nem az, ami Pestalozzi idejében volt, az ifjúság megalkotta a maga sajátos életét a család és iskola között a nemzeti szocialista állam által vezetett ifjúsági szervezetekben. Itt és ebből merülnek fel kérdések, itt támadnak szorongatások és gondok, innen nyúlnak szükségletek az egész felé. S ezekhez kapcsolódik a tan-, a tanítás, ez old meg, ez tanácsol, s így egyengetve és vezetve irányítja tekintetünket a technika, a gazdaság, a népelet és a népek életének egésze felé. A mai élet roppant intenzitása, amelynek ma már az ifjúságra is szüksége van, olyan kérdésekkel állítja szembe azt, amelyekkel régebben nem találkozott: a nép és a család táplálkozása és ruházkodása, az éhezőkéről és fázókról való gondoskodás, a haza védelme, a nemzeti ünnepek. Mindezek nem „problémák, amelyekről vitatkozni, melyeket megbeszélni kell, hanem mindegyikük cselekvésre, együttműködésre való felszólítás. Ilyen körülmények között a régi kontemplatív iskola nem elégít ki, az új iskola célja a cselekvés lesz, ennek számára és ez által fog tudást közvetíteni, amely ugyan másfajta lesz, mint a régi, de ugyanolyan terjedelmű és ugyanúgy kötelező, hiszen értelmet és összefüggést az átélt cselekvésből nyer.

Johannes Feige: Die freie Zeit im Leben des heutigen Arbeitsmenschen (8. sz.) címmel az 1933/34-ben rendezett kérdőíves anket eredményeit közli. Főbb megállapításai: a szabad idő eltöltésének módja függ a munkától, a munkás szociális adottságaitól; az időtöltés legnevezetesebb tartalmai: a családi élet, háziasság, szellemi foglalkozás, kertészkedés, sport, az egész érdekében való tevékenykedés, otthonon kívüli szórakozás. Az ember szabadidejének alakításában döntők az értékreirányultság különböző fajtái. *Walter Hof.: Laienspiel, Jugendspiel, Schulspiel.* (7. sz.) Az iskolai színjátékot (Schulspiel) megkülönbözteti a laikus színjátéktól, de az iskolaitól is. Ez utóbbi érdekében szembeszáll M. Luserkevel (*Jugend und Bühne 1925.*), aki az ifjúság számára sőt az ifjúság által írt szindarabok előadása segítségével meg akarja teremteni az ifjúság sajátos, önértékű színjátszó stílusát. A cikkíró szerint az ifjúsági színjátszás célja, nem annyira az e művészetben való öncélú gyakorlás mint inkább a drámának és a drámai művészetnek mélyebb megértése, az irodalmi oktatás kiegészítése, elmélyítése érdekében.

tb.

Éducateur et bulletin corporatif.

No. 4. *Ad. Ferrière: La méthode de dessin de Richard Rothe. (Rothe rajztanítási módszere).*

A rajz két egymástól teljesen független funkciónak eredménye: kifejezés és megfigyelés. Először a kifejezés szükségessége jelentkezik, ebben a rajz megelőzi az írást. Hogy azonban a rajz közlő természetű legyen, kénytelen a külvilág elemeit kölcsönvenni. Itt kapcsolódik bele a megfigyelés és az utánzás. G. Kerscheneister tanulmányozta a gyermeki rajz lélektanát. Különböző lélektani típusok vannak. Egyik gyermeknél a vonal uralkodik (ritmus, zenei mozgás), a másiknál a szín (lyrai természet, öröm, szomorúság, erő, lehangoltság), a harmadiknál a plasztika (fény és árnyék, tömegek), ismét másoknál a mélységek és térszemlélet (levegő, fény). A lélektani kutatásoknak ezeket az eredményeit használta fel. Rothe, a gyermek spon-

taneitásából indul ki, semmit sem erőltet, nem kényszeríti a gyermekekre, hogy a felnőttek szemével lásson, de ébrentartja benne a megfigyelés érzékét. Rothé módszerének magva, hogy a gyermek saját alkotását állandóan összehasonlítja az objektív valósággal.

No. 7. *W. Loosli: A propos de notes d'appréciationa. (Az osztályozásról.)*

Az osztályozás uralkodó rendszere tabu, melyhez nem lehet hozzányúlni. Decroly: *L'évolution affective chez l'enfant* c. munkájában bírálókat tárgyává teszi az osztályozást. Az osztályelsők nem mindig válnak be az életben. Értelmiségükre vonatkozó hírnevük pusztán könyvtudáson alapszik, amely nem mindig lesz érvényesíthető a gyakorlati életben. A jókra és rosszakra való ilyenfajta osztályozás mindenekelőtt felületes. Az elbírálásaink ezenkívül tele vannak szubjektivitással. A bizonyítványok megbízhatatlansága annál nagyobb hiba, mert a bizonyítvány nemcsak az iskola és a család közötti kapocs, hanem a növendéket egész jövőendő hivatali pályáján végig kíséri, valóságos „vade mecum”, amelytől sokszor egész boldogulása függ. A bizonyítvány nem ad hű képet a gyermek igazi képességeiről. Decroly iskoláiban a bizonyítványt a gyermek lelki alkatának pontos alanizisét adó igazolvány pótolja, mely feltünteti a gyermek testi, szellemi, lelki és erkölcsi állapotát. Beszámol arról, hogy hogyan viselkedik az osztályban, a szünetben, társaival szemben, tanáraival szemben, általában milyen egész erkölcsi magatartása. Ebben a minősítésben nincs szó rangsorról. A gyermeket sohasem másokhoz hasonlítják, hanem önmagában bírálják el. Csak az ilyen alapon kiadott bizonyítvány tehet igazán hasznos szolgálatot mindenki szempontjából.

Dr. Németh Sándor.

Annuaire International de l'Éducation et de l'Enseignement 1937. (Information générale et statistique fournies par les ministères de l' instruction publique). Genève, Bureau International d'Éducation 1937, 440. lap.

Mi, akik kezdettől fogva éber figyelemmel kísérjük ezt a fontos és életrevaló intézményt, amelyhez személyi és tárgyi kapcsolatok fűznek, legújabb kiadványának tanulmányozása után önkéntelenül Madáchnak e két klasszikus sorára gondolunk:

Az Úr. Csak hódolat illet meg, nem bírálókat. Lucifer. Nem adhatok mást, csak mi lényegem.

S valóban, a genfi Bureau, amely aránylag rövid időn belül egész könyvtárra menő, 57 értékes s egytől-egyig a lényegét felölelő munkával ajándékozta meg a pedagógiai világközséget, a bírálókat eleve kizáró elismerésre és hódolatra készíteti az olvasót is.

A címbeli Évkönyv ezúttal 5. évfolyamában jelenik meg, még pedig bővítve: egyrészt az összefoglaló bevezető fejezet nagyobb terjedelme lehetővé tette a képviselt országok iskolaügyi adatainak részletesebb szempontok szerint való összehasonlítását, másrészt az öt évre visszamenő, rendkívüli szorgalomra és körültekintésre valló statisztikai táblázatok (389—403. l.) a nép- és középoktatásnak ez időtartam alatt bekövetkezett változását, illetőleg haladását tüntetik fel. A munka a közoktatásügyi minisztériumok részéről beküldött jelentések alapján 57 ország oktatásügyében történt legújabb mozgalmakról számol be változatos beosztásban és terjedelemben: jellemző, hogy a kisebb és tengerentúli országok rendszerint nagyobb buzgóságot fejtenek ki. Hiányzik Angolország (de képviselve van Irország), Oroszország és Románia; Ausztriáról csupán néhány sor földrajzi és személyi adat olvasható, Magyarország ezúttal beéri 2 lap statisztikával és 1 lap szöveggel (Afganisztán 2+4^{1/2}, Észtország 2+4^{1/2}, Finnország 2+6, Haiti 2+6 lap s. i. t.). Ezeket a miniszteri adatokat a bevezetés